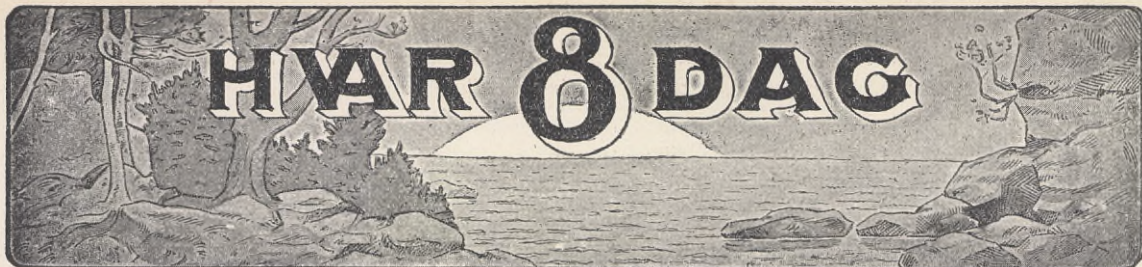

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

4:de årg.

Den 25 Januari 1903.

N:o 17

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Esaias Tegnérs* (med 1 porträtt). *II kammarens vice talman* (med 1 porträtt). *Presidenten Gustav Andreen* (med 1 porträtt). *Från hufvudsadens teatervärld* (med 2 illustr.) *En sannsaga från Gammalgård*. För HVAR 8 DAG af Gösta Geijer. *Interiör från Krupps valsverk* (med 1 illustr.) *Från fotografiens värld* (med 1 illustr.) *Från riksdagen* (med 1 illustration). *Bilder från våra grannland* (med 4 illustr.) *En dag i en fransk klosteskola* (med 4 illustr.) *Ögonblicksbild från Sachsiska kronprinsessans resa* (med 1 illustr.) *Ur häfdernas kuriosa*. Små tids- och personhistoriska studier för HVAR 8 DAG af P. M. G. VII. *Den falske Karl XII. Veckans porträtt alleri* (med 29 porträtt). *D:r von Holleben* (med 1 porträtt).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1903

PROFESSOR ESAIAS TEGNER.

I DESSA DAGAR FÖR HVAR 8 DAG TAGET PORTRÄTT. FOTOGRAF LINA JONN, LUND.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Skilm—Glg.

ESAIAS HENRIK VILHELM TEGNÉR.

Sextio år fyllde den 13 januari den frejdade språkforskaren, professorn vid Lunds universitet, ESAIAS TEGNÉR, en sonson till Esaias Tegnér, Fritshofs sagas store skald. Född i Kellstorps socken i Malmöhus län — föräldrarna voro kyrkoherden därstädes, prosten Christofer Tegnér och Emma Sofia Kinberg — blef T. 1859 student vid Lunds universitet, 1865 fil. kandidat och promoverades s. å. till fil. d.:r (primus). Utnämnd till docent i semitiska språk, blef han 1872 adjunkt i jämförande språkkunskap såsom innehafvare af en af de adjunkturer, hvilka icke voro fästa vid bestämdt läroverk, och utnämndes 1879 till professor i österländska språk. På 1870-talet företog T. flere gånger, bl. a. såsom innehafvare af riksstatens större resestipendium, vetenskapliga resor samt höll 1873 på uppdrag af Stockholms högskoleförening offentliga föreläsningar i Stockholm öfver allmän språkvetenskap. Vid den internationella orientalistkongressen i Petersburg 1876 var T. Sveriges officiella ombud och 1889 ledamot af kommittén för orientalistkongressen i Stockholm.

Sedan 1884 medlem af bibelkommissionen, var T. våren 1889—98 för arbetet därstädes bosatt i Uppsala. Sistnämnda år ombud vid kyrkomötet, erhöi han, sedan proföversättningen af Gamla testamentet s. å. avslutats, uppdrag att deltaga i kommissionens granskningsarbete.

Professor Tegnér kallades 1894 af Köpenhamns universitet till teologie doktor. År 1876 blef han ledamot af Vetenskapssoeleten i Uppsala, 1879 af Vitt., Hist. och Antikvitets-Akademien, 1882 en af de aderton i Svenska akademien och s. å. ledamot af Vetenskaps- och vitterhetssamhället i Göteborg, 1890 af Humanistiska vetenskapssamfundet i Uppsala och 1896 af Vetenskapsakademien. Han har dessutom varit äran att kallas till ledamot af olika utländska vetenskapliga sällskap.

*

I likhet med sin store farfar, äger och sonsonen mycket af mänskligt vetande. Kasta vi en blick på professor Tegnér's författareskap, se vi, huru öfvanligt mångsidigt det är. Hans första arbeten inom filologien gällde de österländska, särskildt de semitiska språken, och han har äfven sedermera behandlat olika ämnen rörande den österländska kulturen, t. ex. »Ninives och Babylons kilskriffter» och »Nordiska författares arbeten om och på afrikanska språk». Men efter hand öfvergick professor Tegnér allt mera till den jämförande indo-europeiska språkforskningen och de svenska språkförhållandena. Han har sålunda skrivit »Om språk och nationalitet», »Språkets makt öfver tanken», »Hemmets ord», »Om Svenska familjenamn», »Om poesien's språk» — hans inträddestal till Svenska akademien — m. m. Som man torde erinra sig, utkämpades i midten af 1880-talet heta duster om den svenska rättstafningen, och T. tog då ifrigt del i striden. Gent emot det 1885 stiftade »Rättstavnings-sällskapet» utgaf han skriften »Natur och onatur i fråga om svensk rättstafning» och råkade härigenom häftigt ihop med de mera radikala ny-stafvarne. Bl. a. fick han professor Noreen till motståndare. Inom Svenska akademien måste T. emellertid räknas till »de radikale» i fråga om rättstafningen, och han deltog ifrigt vid redigerandet af 6:te upplagan af akademien's ordlista, i hvilken akademien för första gången, år 1889, tillämpar modifierade grundsatsar i rättstafningen, liksom han energiskt deltagit i akademien's stora ordboksarbete. Tydligt är, att T., med sina djupgående kunskaper i den semitiska filologien lika väl som i svenska språket och sin fantasirika poetiska begåfning, i hög grad bidragit till bibelöfversättningens fullbordning; öfversättningen af de poetiska böckerna kom särskildt på hans lott.

Denna poetiska begåfning har professor Tegnér

helt naturligt i arf af sin farfader, och den bidraget i hög grad till att göra hans arbeten lättlästa och sålunda tillgängliga för en långt större läsekrets, än som eljest brukar samla sig kring en vetenskapsman. Professor Tegnér vet att popularisera med bibehållande af all önskvärd grundlighet, han vet att med afseende å stilen både skaldiskt forma och kåsera — och litet hvar kan därför vid sidan af ett godt utbyte också ha nöje af att läsa åtskilliga af hans skrifter. Han har icke heller försmätt hvarken att skriva i dagliga tidningar eller tidskrifter, afsedda för den stora allmänheten.

Låt oss avsluta dessa antydningar om professor Tegnér's lif och verksamhet med några ord ur Svenska akademien's direktör, professor Ljunggren's tal till den utmärkte forskaren vid dennes inträde i akademien:

— Ehuru Ni förklarade Er vilja tala om »poesiens språk», har Ni talat både om poesien och om språket, och Eder framställning har bekräftat sanningen af det yttrande vi nyss hörde, att det är omöjligt att säga »hvar rämärket står emellan prosa och poesi». Skarpsinnigheten och lärdomen äro hos Eder nära förtrognas med fantasien, och, då dessa båda träda upp i det offentliga, låna de stundom af denna förtrognas väninna dyrbara smycken, ja, ibland hela dräkter. Ni har visat, att grundligheten är väl förenad med behaget och att en språkundersökning kan utan fara föras in på gränserna af ett vältalighetsstycke. Synes för många filologien, i jämförelse med poesien, såsom ett ökenland, så måste likväl den, som så dömer, medgifva, att Ni har där upptäckt oaserna.» — — —

II KAMMARENS VICE TALMAN.

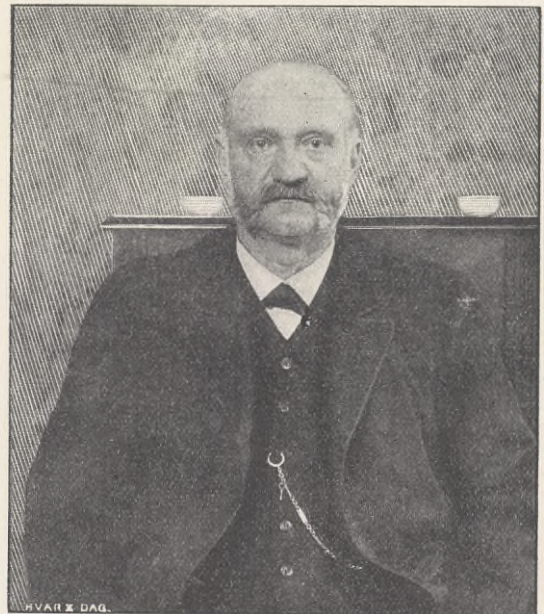

Foto. HVAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Silfverparre.

PER PEHRSSON I TÖRNERYD.

Till vice talman i riksdagens Andra kammare efter hr Swartling, som blifvit kammarens talman, och hvilken bild vi förut återgivit — liksom och af 1:ste kammarens talmän — har af konungen utsatts representanten för Bräkne domsaga i Blekinge, hr Per Pehrsson i Törneryd, hvilken sedan 1878 haft sin plats i kammaren. Hr P., som 1885 erhöi en plats i statsutskottet, hvars vice ordförande han sedermera varit, är en af kammarens mest dugande förmågor. Ifrig protektionist, har han i kulturfrågor dock icke intagit någon afgjord konservativ hållning. Han var för öfrigt emot den stora utbyggnaden ur landmannapartiet och tog vid fjolårets riksdag till ordet mot den proportionella valmetoden.

PRESIDENTEN GUSTAV ANDREEN.

Kliché: Bengt Stoffersparre.

GUSTAV ANDREEN, SVENSK-AMERIKANARNES FRÄMSTE, f. n på besök i Sverige.
I dessa dagar för HVAR 8 DAG taget porträtt. Fotograf Lina Jonn, Lund.

Den man, som för närvarande är Sveriges hedersgäst, intager bland vår dotternation, svenskamerikanerna, en den mest ansvarsfulla och mest framskjutna ställning såsom chef för Amerikas största och äldsta svenska lärdomsinstitut, Augustana College och Teologiska Seminarium.

För en nation, som i likhet med den svenskamerikanska icke utgör en politisk och territoriell stat utan en religions-, språk- och kulturstat, motsvarar ledaren för de institutioner, som i sista och högsta hand vårda dessa andliga ägodelar, statschefen i en vanlig stat. Presidenten Andreen är sålunda ingen mer och ingen mindre än den där är ställd i en ledarställning för ett folk, lika talrikt som Norges, och detta folk utgöres af Sveriges egna söner och döttrar och deras barn. — Man kan visserligen invända, att icke alla svenskamerikaner tillhöra det andliga välde, som sammanhålles af den svenska kyrkan och det svenska skolväsendet i Amerika, men, ehuru många vändt sig bort till främmande religiösa samfund och afglömma sitt modersmål, är det dock ännu och skall säkert förblifva en majoritet, som håller fast vid det svenska äfven på amerikansk jord, låter döpa och konfirmera sina barn af svensktalande presterskap, förenas i äktenskap och viges till den sista sömnen enligt vår kyrkas ritual. Just härigenom är det, som en svenskamerikansk nationalitet uppstått med sin egen rika litteratur, sina egna nationella institutioner, ja, sin egen riksdag och sitt eget kyrkomöte. Det är ett mäktigt folk vår dotternation. Det har beräknats att dess nationalegendom måhända redan inom en mansålder skall täfla med moderlandets! Arbetets välsignelse har följt våra bröder därute, där deras plogar gått fram öfver ändlös prärie. Den stora flit, det religiösa och måttfulla sinne, som utmärka vår allmog, ha därute kanske än mer ökat i hägnet af

den unga svenska kyrkan, vår dotterkyrka därute, och såsom alltid ha flit och ordning belönats.

Den ansvarsfulla platsen såsom på en gång andlig och nationell ledare för svenskamerikanerna innehåser nu, som nämnt, af presidenten Andreen. Och Sverige skulle icke kunna önska sitt dotterfolk en bättre ledare. Rikt begäfvad, utrustad med gedigen bildning, är president Andreen därjämte en den ädlaste karaktär. Född i Amerika och utgången från Amerikas förnämsta universitet, Yale i New Haven, är han först och främst amerikansk medborgare; härstammande från en af den svenska bildningens i Amerika grundläggare, pastor A. Andreen, tillhör han en af Svenskamerikas historiska familjer, utgången från den unga svenska högskolan i Rock Island och Sveriges gamla ärorika universitet Uppsala, är han till sin bildning också helt och hållet svensk. Han älskar det svenska och är en kraftig förespråkare för dess rätt i dess nya hemland. Af hans lifsgärning där, kan Sverige för utvidgningen af sin kultur hoppas och vänta gåfvor och insatser, hvilkas framtidsbetydelse i denna stund ej kan öfverblickas.

En amerikansk skriftställare säger om presidenten Andreen: »Det är icke blott studier, som utbilda personligheten och dana karaktären; därtill fordras högre medel och krafter, verksamma hos människan i en inre skola, i ett kämpande sjäslif. Presidenten Andreen är i ordets djupa och allvarliga mening en kristen, såsom han till sin bekännelse och kyrkliga hållning är afgjordt evangelisk-luthersk.»

Såsom gåfva till de nödlidande i Norrland har presidenten från Amerika medfört 40,000 kr. och från Sverige kommer han att till Amerika öfverbringa den hedersskuld af 100,000 kr., som redan för flera år sedan af en mängd framstående män här utlofvades såsom det stöd, Sverige så väl är skyldigt det svenska bildningsarbetet i Amerika.

CARL SUNDBECK.

Å Dramatiska teatern i Stockholm har nyligen upptagits Scribes komedi »Ett glas vatten», som icke gifvits sedan fru Hwassers afskedsföreställning 1888. Af den gamla rollbesättningen återstår hr Fredrikson, hvilken allt fortfarande med mästernskap utför Bolingbrokes roll. Drottning Auroras roll, hvori fru Hwasser firat så stora triumfer, har gifvits åt fru Hansson, hvilken redan på

grund af sin ungdom icke borde ha erhållit detta för henne olämpliga parti. Stycket tyckes under alla omständigheter med sin nya uppsättning ha slagit mycket an.

*

Balettmästaren Lund i Stockholm, hvilken i många år, senast till 1894, varit anställd vid k. teatern i Stockholm, där han komponerat och arrangerat många baletter och danser, samt för öfrigt jämte sin fru, f. d. premiärdansös vid k. teatern, sedan lång tid förestår ett dansinstitut i

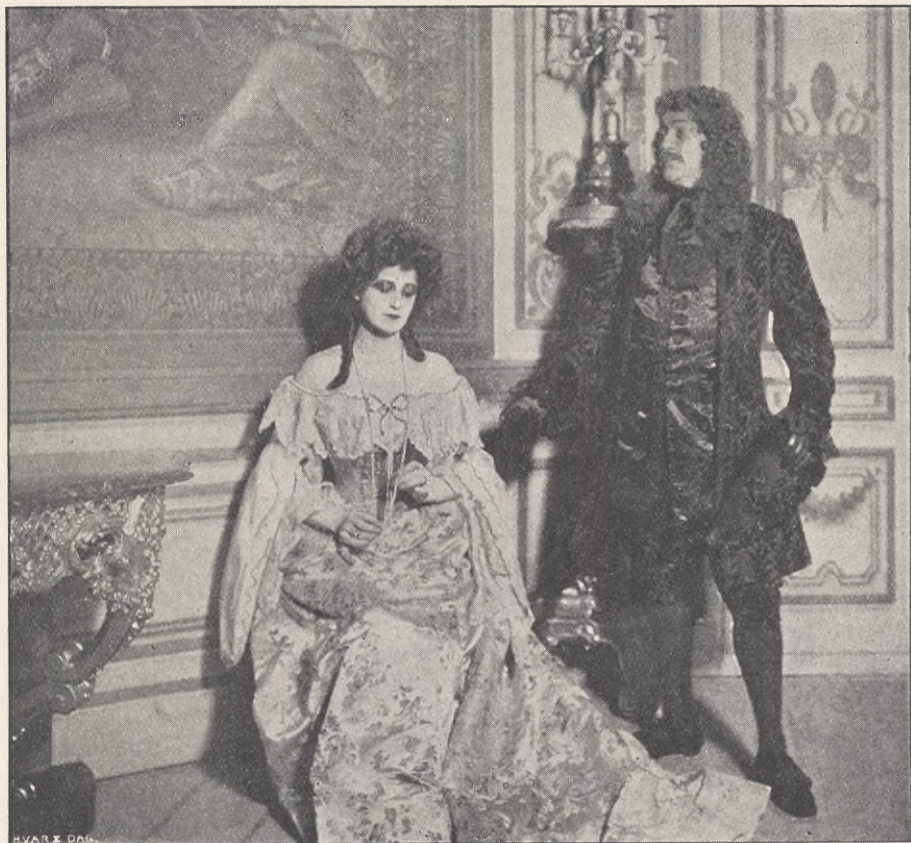

Foto. HVAR S DAG.

»ETT GLAS VATTEN» Å DRAMATISKA TEATERN:

Klölö: Bengt Sjöförsparre.

Fru Walborg Hansson (Drott. Anna) och herr Gustaf Fredrikson (Bolingbroke).

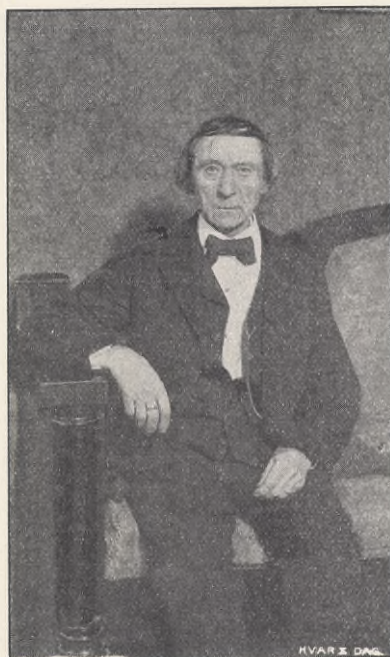

Foto. HVAR S DAG.

Klölö: Bengt Sjöförsparre.

BALETTMÄSTAREN SIGURD LUND
å sin 80-årsdag.

hufvudstaden, fyllde den 16 januari 80 år. En Bournonvilles lärjunge, sätter den allt fortfarande pigge gubben sin konstart mycket högt och ser med sorg och väl också förakt på vår tids varietémässiga prestationer i genren. Hr Lund har för öfrigt i yngre dagar skrivit och utgifvit ett par diktsamlingar och är en både beläst och språkkunnig person. Lärare vid konservatoriet i plastik och känd i vida kretsar, var den gamle på 80-årsdagen föremål för mycken uppmärksamhet.

EN SANNSAGA FRÅN GAMMALGÅRD.

För HVAR 8 DAG af Gösta Geijer.

När man från det leende solskenet därute träder in i den mörka, höga vestibulen å Gammalgård och vandrar vidare upp för de nötta stentrapporna genom de långa korridorerna, de många rummen med sina bastanta ekdörrar, sina låga fönster, genom hvilkas små rutor ett sparsamt dagsljus silar in i en dämpad och mystisk dager, då få alla dessa gamla erinringar ett lefvande lif, som griper sinnet med sannings fängslande öfvertygelse. Det är som om man från det närvarande kommit in och uteslutande lefde i en förfluten tidsanda och stämning.

Måhända är det dessa oförändrade vittnesbörd från fordom, som å de gamla herrgårdarne, mer än annanstädes, bevarat och hållit vid lif de gamla sägnerna, hvilka i denna miljö verka med en så effektiv trovärdighet, med för inbillningslivet så befruktande impulser, att i detta sagans hänsofna andar taga form och gestalt. Hvem vet?

— — — — —
Ingen mäktar finna och utreda de fina, hemlighetsfulla trådar, som förmedla och anknyta den sinliga världen med den öfversinliga, ej ens den mest spekulativa och skarpsinniga tanke. Men genom sägnernas skira väfnad af underbara händelser löpa de i skönjbara inslag, hvars anknytningspunkter med det eviga väl ej med realitetens beviskraft kunna påpekas, endast af aningen förnimmas.

— — — — —
Sällsam är den vision, denna kvinnliga uppenbarelse, man från släktled till släktled iakttagit på Gammalgård. Som en smärt, hög, ungdomlig gestalt i 16:de seklets kostym synes hon än här, än där i den vidsträckta manbyggnaden, i trappor, i korridorer, i rummen, öfverallt, men mest dock i ett af de i tornbyggnaden aflägsat belägna gästrummen. Så ser henne än den ena, än den andra, när natten kommer, sakta och ljudlöst skrida fram, lätt och eterisk som en skugga.

Husets innebyggare, hvars förfäder från generation till generation fortplantat sägnen om henne som en gammal tradition, ha vant sig till sist vid denna underliga företeelse, som vid ett gammalt inventarium, hvars alldaglighet slutligen förtar all väckelse till någon särskild uppmärksamhet.

Ett undantagsfall härifrån, och ett ganska betänkligt sådant, var dock när en kvinlig domestik, antagligen från ett annat landskap, och hvilken man glömt att annars, enligt gängse sed, då det gällde främlingar, förbereda om tillvaron af denna husets oundvikliga vålnad, kom till gästrummet ifråga för att där för en anländ gäst ordna till natten. Då hon öppnat rummets dörr för att stiga in, hade hon blifvit stående som förstelnad och därpå störtat sanslös till golvet. Hon fördes till sängs och låg där länge sjuk. Återställd lärde hon sig dock snart som de andra, att underordna sig vanans makt och blef lika oberörd som dem, när den syn förnyades, som första gången beröfvat henne all besinning, då den orörlig, hög och rak som ett ljus uppenbarat sig midt på golvet i det af månlyuset klart belysta gästrummet.

Det intryck denna andeuppenbarelse annars väckte, var ej ägnadt att hvarken skrämma eller afskräcka. Ett ljuft, blidt, älskligt väsen präglade hela den fagra gestalten, men de nobla, regelbundna dragen, de stora, mörka ögonen och linierna kring den fint tecknade munnen, återgäfvon en sorg, så djup och smärtsam, att den oemotståndligt fyllde hvar och en, som närmare iakttagit henne i det klart belysande månskenet, af det innerligaste och uppriktigaste deltagande.

De, som försökt att utforska henne, hade städse blifvit besvikna, deras tilltal obesvaradt, liksom nog allt förblir, som står öfver alla vanliga mänskliga begrepp.

— — — — —
En afton på 60-talet var en hel del grannar församlade på Gammalgård hos major W.....t, då ställets ägare. Det var vid den tid då psykografen var på högsta modet och med en nästan febril ifver upptog så många excentriska och öfverspända människors intressen, isynnerhet — damernas.

Äfven här hade de hela aftonen oförtrutet sysslat med denna märkliga tingest, och nyfiket frågat den om både likt och olikt. Men nu hade deras uppfinningsförmåga i alla möjliga och omöjliga frågor slutligen blifvit uttömd.

Man satt där dock i skymningen och språkade om spiritism och öfvernaturliga tilldragelser, och så kom ämnet med anledning häraf till sist in på husets allbekanta mystifikation. Den blef föremål för mycken undran. Hvem hade hon egentligen i lifstiden varit?

Sägnen var i detta fall så dunkel och otillfredsställande. Tänk, om man skulle fråga psykografen härom! Sagdt och gjordt! Det underbara oraklet kom åter fram, och nu — kommer äfven det märkvärdiga i historien. Den svarade på korrekt svenska, och detta fastän den dam, som förde den, en ung fransyska, var fullkomligt obevandrad i detta språk. Men hon var ett utmärkt medium, och under hennes vanda hand fungerade den med största lätthet.

Dess meddelande var i hufvudsak följande:

— — — — —
Mot slutet af 1500-talet lefde i grannskapet af Gammalgård en riddare i besittning af mycken jord och dyrbara skatter, krigsrof från fjäder i främmande land. Men ehuru rik på ägodelar, var han dock fattig på alla mänskliga känslor. Hård, grym och själfvisk, var han lika hatad som fruktad.

Hans enda barn, en dotter, var faderns raka motsats. Vän, mild och godhjärtad, vann hon allas odelade tillgifvenhet, för henne en stor lindring och tröst i det kärlekstomma lif, som i hemmet varit hennes tunga lott allt sedan hon som barn mistat den moder, som för henne varit allt i lifvet.

När moderns ädla, fridsamma ande ej längre förmådde motverka faderns obändiga, lidelsefulla lynne, gick detta hejldöst ut öfver dottern i hjärtlösa, grymma ord, i en behandling som stundom gränsade till tyranni.

Tåligt och undergifvet hade hon burit sitt öde, men då fadern med rikedomens och bördens glans ytterligare ville öka namnets, ville offra henne i armarne på en man, som hon, med sitt rena och kyska sinne djupt måste förakta och afsky, då reste sig inom henne den sårade själfkänslans hela rätt att vårda och hägna aktningen för hennes heder och människovärde.

Bestämdt, men värdigt, vägrade hon att i detta fall underkasta sig faderns vilja. Och hon lät honom äfvenså veta, att förr än hon toge den man han åt henne utsett, förr finge den, som gifvit henne lifvet, äfven taga det.

Han visste ej då, att dessa hennes ord inom kort skulle komma att bekräftas i handling.

Han slog henne med hundpiskan, bestämde dagen för bröllopet och — gick.

Hvarifrån hon fått styrka och mod till denna ståndaktighet, det visste hon bäst själf och — en till: den fattige sockenkaplanens son, den unge studenten.

I ungdomens sangviniska och förtröstansfulla tillit hade deras första, naiva kärlek spirat upp, hämtat sin näring ur hägrande lyckodrommar, utan tanke på, att dess svaga brådd så lätt kunde förfrysas i verklig hetens, de kalla beräkningarnes och de omutliga ståndsfördomarnes isande kyla.

I sagoskimmer hade deras framtid tett sig. Hennes far hade från simpel väpnare vunnit riddarsporrar, adelskap, makt och ära. Hvarför skulle då lyckan vara honom mindre bevägen, han, hvars färdeväg i lifvet upplystes af bildningens och kunskapernas klart vägledande fackla.

En varsam försiktighet hade länge värnat hemligheten af deras kärlek. I skogen, där vägarna emellan hans och hennes hem korsade hvarann, hade de ofta träffat samman.

I högtidliga försäkningar inför den högste hade de där hvarje gång befäst sin tro och loften, föga anande att nödvändighetens tvingande maktbud så plötsligt och oförberedt skulle korsa deras framtids lyckostig.

Det förefaller dem nu, då de åter stämt möte vid det gamla, vanliga stället, som de stode vid de korsvägar, hvilka oafvisligt och ödesdjupt bestämma emellan lif och död.

De varsla ej ryttaren, hennes far, som med draget svärd ilar fram på sin springare i våldsam ridt. Sporrarne och förtälet egga det jagande lopet. Deras hemlighet är röjd.

Nu är han framme. Ett hvinande svärdshugg och den unge mannes öde beseglas af evigheten. Ett nytt och döden kräver ännu ett offer: eget blod!

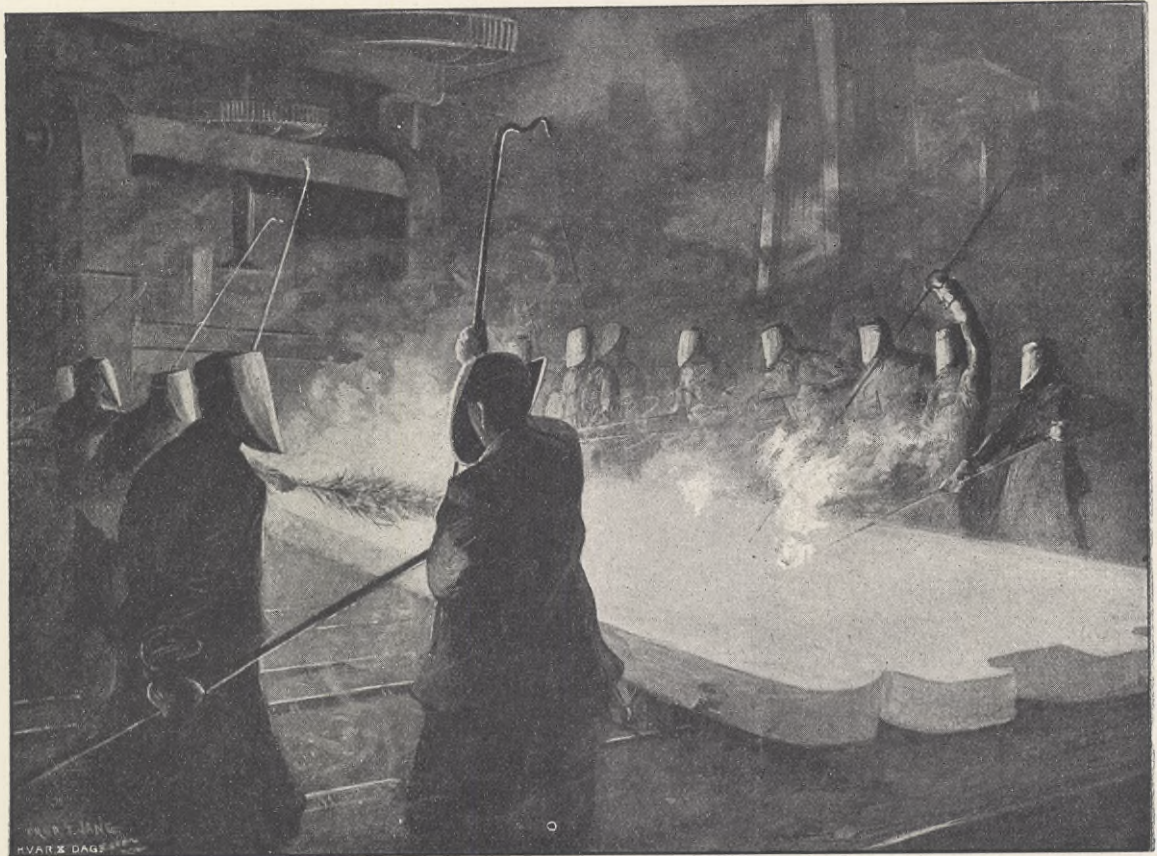
Men där, hvarest det hemska dramat fick sitt sista slutspel, restes Borrby gård, och hennes är vålnaden, som på Gammalgård ej finner ro och frid af sorg och lidanden öfver faderns skräckfulla brott!

— — — Här stannade psykografen och det var hart när att damernas hjärtan äfven gjort desamma af uppskakande spänning. Endast de skeptiska, det vill säga herrarne, flinade dem midt upp i ansiktet. Af damerna fingo de i synnerligen oförtäckta ordalag veta hvars andas barn de voro, då de kunde prisge ett så allvarligt ämne åt det profanerande löjlet. De å sin sida förklarade, att de ej kunde förstå hvad hjältinnans uppenbarelse på Gammalgård hade att beställa med Borrby gård, »och Borrby, det var ett namn, som ingen människa hade hört talas om», menade de.

I sin exaltation hade damerna hvarken reflekterat på detta eller några namn. Psykografen tillspordes på nytt. Men nu var den omöjlig, ville ej lämna vidare besked. Det gjorde dock sockenkyrkans arkiv, dit damernas forskningsifver sträckte sig. Och det befanns att vid den tid, då den relaterade händelsen passerade, hade Gammalgård hetat Borrby.

INTERIÖR FRÅN KRUPPS VALSVERK.

REPRODUKTION EFIER ORIGINALTECKNING. MED VEDERBÖRLIGT TILLSTÅND FÖR HVAR 8 DAG.

Kliché: Kon. A.-B. Bengt Silfversparre, Skåm-Öby

Den förträffliga teckningen återger en ovanlig och särdeles intressant bild från Krupps valsverk i Essen, vid ett tillfälle då en kolossal pansarplåt utvalsas. Endast i den egendomliga, riddarlika kostymen, med sköld för ansiktet, stora järnhandskar och en beklädnad af asbest, kunna arbetarne uthärda den fruktansvärda hetta plåten sprider.

svensk fotografi

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Ståfersparre, Sthlm.—Öp.

FRAMTIDENS FOTOGRAFI: Prof. Ostwald och hans assistent, dr Gross.

Två vetenskapsmän, direktören för kemisk-fysikaliska institutionen vid universitetet i Leipzig, professor Ostwald och hans förste assistent, d:r Gross, låta i dessa dagar tala om sig med anledning af en upptäckt de gjort på det fotografiska området, och hvilken synes ägnad att medföra stora omhulvningar vid fotografiens utöfvande.

Man skall hädanafter, om uppfinningen håller hvad den loftar, kunna fotografera äfven vid mulnaste väder — och sådant bruka vi fotografer vid denna årsperiod ha mer än nog af — samt fullfölja processen utan spår af ljuskälla.

Metodens fördelar skulle då vara, att glasnegativ och ljuskänsligt kopieringspapper ej mera skulle erfordras och materialerna således ställa sig betydligt billigare. Af än större betydelse skulle vara den snabbhet, hvarmed arbetet kunde färdigställas, sedan man lyckats emancipera sig ifrån de nyckfulla och oberäknliga villkor, hvaraf det nu är beroende. Detta och mer till ställas i utsikt, men jag må villigt tillstå, att jag af de beskrifningar, som jag hittills rörande den nya metoden sett i tryck, ej anser mig kunna bedöma, i hvad mån metoden håller, hvad i reklamform loftas, ty dels är »tryckpapperet långmodigt», dels är det mycket, som i teori tager sig bra ut, men som öfverfördt i praxis ter sig i en helt annan dager, för att nu tala i fotograf-stil.

Vi äro emellertid skyldiga läsaren, att gå det, hvarom frågan är, något närmare in på lifvet, och då är att nämna följande som rörande det nya förfaringssättet offentliggjorts:

Fotograferingen sker på hittills brukligt sätt, men i stället för den ljuskänsliga glasplåten användes kartong som ljuskänsliggjorts. Ty för det fortsatta förloppet af processen kräfvades ej att negativet bedömes i »genomsikt», utan i »påsikt». (Vår svenska terminologi saknar goda motsvarande uttryck för det tyska »Aufsicht» och »Durchsicht»). Således efter konturerna af bilden. Dessa konturer visa sig äfven vid underexponering och då så godt som inga detaljer kunna spåras i genomsikt. Härmed skulle i ett slag vara brakt ur världen så väl det stora inflytande, som belysningen utöfvar på slutresultatet som ock risken att få ne-

gativet sönderslaget. Har man på öfligt sätt framkallat, fixerat och torkat kartongplåten — enär framkallningen, som sagdt, endast sker i »påsikt», går den raskt för sig — så kan man skrida till kopierandet. Nu kommer det egendomligaste: man kan kopiera på hvilket underlag, man behagar, skrifpapper, kartong, trä — på en hvar glatt yta, utan att på förhand ha vidtagit någon förpreparering af densamma(?). Det är tillfyllest, att man behandlar den med en gelatidlösning. Kartongplattan öfvergjutes med ether, som ju så godt som i ett nu afundstar, och nu inlägges det med gelatin preparerade ämnet yta mot yta i en kopieringsram. Detta kan utföras i fullt solsken eller i mörkt rum. Kontaktet får verka cirka 10 sekunder och under denna tid öfverföres bilden å gelatinhinnan. Det, som åstadkommer denna effekt, är den märkvärdiga process, som fått namn af »katalysis», hvarmed förstas upplösning eller sönderdelning af en kropp genom inverkan af något annat medel, hvilket därvid icke själfv undergår någon förändring, t. ex. verkan af jäst på en degmassa, verkan af löpe eller tätört (pinguicula vulgaris) på en kvantitet mjölk o. s. v. Nu följer framkallningsprocessen. När man uttagit — säga vi — pappersbladet ur kopieringsramen synes det vara oförändradt. Det lägges omkring 10 sekunder i en järnlösning — ännu synes ingen bild. Därefter kommer bladet i en galluslösning och ögonblickligen framträder bilden klar och skarp. Men icke blott detta. Genom tillsättandet af färgämnen kan man åt bilden förläna hvilken ton man önskar, något som hittills ej på lika enkelt sätt varit möjligt.

Så ungefär beskrifves processen, men att i denna beskrifning förefinnas stora luckor (såsom exempelvis att sammansättningen af den lösning, hvarmed plåten öfvergjutes, hemlighålles), är ganska antagligt. Hur denna högst märkvärdiga process i realiteten ställer sig, vill jag ej åtaga mig att bedöma, men utan tvifvel är det något uti den, och klokast är att tillsvidare gentemot densamma intaga en afvakande hållning. Hvilka högst förvånansvärda resultat ha ej medelst Röntgenstrålarne uppnåtts, och hur otroligt förekom ej det, som till en början rörande detta fenomen utdunstade? Att hrr Ostwald och Gross ännu komma att bringa oss åtskilliga öfverraskningar, lider intet tvifvel!

RIKSDAGENS ÖPPNANDE DEN 17 JANUARI.

HVAR & DAG.

Foto. HILAR 8 1489.

KONUNGEN UPPLÄSER TRONTALET.

Kiviké ; Kem. A. B. Bengt Skjervejarre Stålm - 116.

BILDER FRÅN VÅRA GRANNLAND.

Foto Skarmonen, Kristiania.

Kliché: Kem. A.-B. Benjt Silfversparre, Sthlm—Öbg.

KRISTIANIA: HÖGSTA DOMSTOLENS FÖRSTA SESSION I DET NYA JUSTITIEPALATSET: De närvarande, f. v. å fotografien räknadt, äro: *assessorerna* Scheel, Meidel, Hænsteen, Löchen (*justiliarius*) Reimers, Birkeland, Emil Stang samt trenne sekreterare.

Foto Juncker Jensen, Kphmn.

Kliché: Kem. A.-B. Benjt Silfversparre Sthlm—Öbg.

KÖPENHAMN: FRÅN DET NYA RÅDHUSETS INVIGNINGSFEST den 12 januari: I stora hallen.

KÖPENHAMNS NYA RÅDHUS.

Foto. Fred. Riise, Köpenhamn.

RÅDHUSPLATSEN.

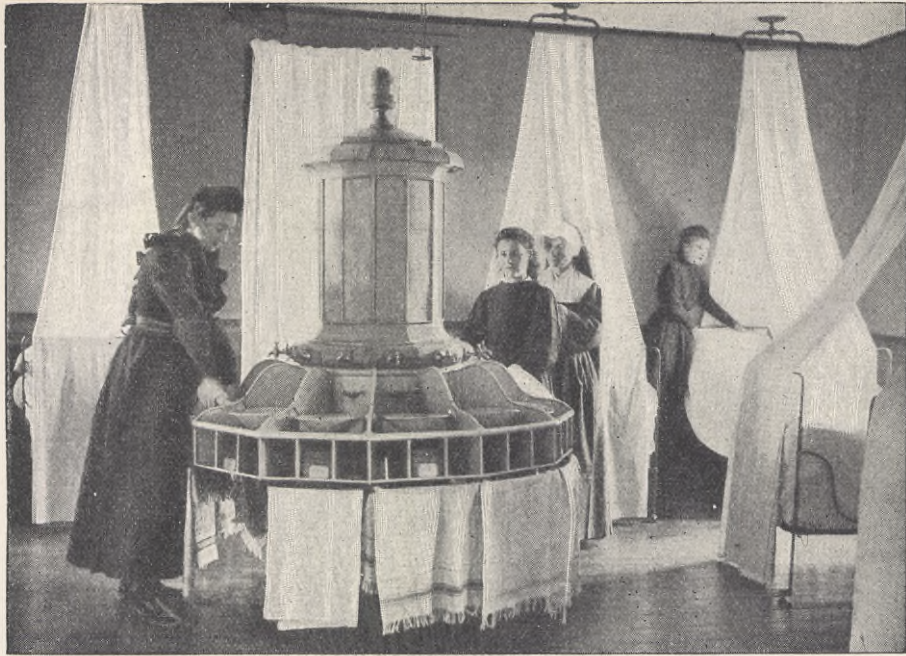
DET NYA RÅDHUSETS ARKITEKT, NYROP.

Den 12 januari invigdes högtidligen Köpenhamns nya rådhus, från hvilket tillfälle vi bringa en illustration å vidstående sida. En fotografisk bild af en så stor monumental byggnad, som denna ifrågavarande, kan ju endast lämna en föreställning af dess utseende. Man ser föga af den mängd beundransvärda detaljer, som smycka rådhusbyggnadens yttre och hvaraf i all synnerhet dess inre rikligen fått sig till del. Det torde kunna sägas att Köpenhamn i detta arkitektoniskt fulländade mästerverk har fått en af Nordens skönaste byggnader.

EN DAG I EN FRANSK KLOSTERSKOLA.

Flickundervisningen i Frankrike skiljer sig, såsom bekant, mycket från den i de nordiska länderna brukade.

Den individuella ledningen i hemmet saknas. Modern är antingen »femme du monde», i hvilket fall hennes hufvud och hennes tid äro fullt upptagna af alla de värdelösa och för henne dock så viktiga mondäna omsorgerna, eller hon är hvad fransmannen kallar »une bonne bourgeoise», en kvinna, som är delaktig i mannens affär, arbetar från morgon till kväll på kontoret eller i butiken och därigenom saknar tid och tillfälle att befatta sig med barnen. Därför skickas de små fransmännen och fransyskorna i allmänhet till någon pension, för det mesta såsom »interne», det vill säga sådana som är ut och är in ända tills deras uppfostran är fulländad stanna kvar i pensionen, men många gång också såsom »externe», det vill säga de som blott stanna i anstalten under

I EN FRANSK KLOSTERSKOLA: Morgontoaletten.

dagen. Den ledande ställning, hvilken de katolska andlige sedan århundraden intaga i Frankrike med afseende på undervisning och uppfostran, har fört det med sig, att dessa pensioner genomgående ledas och föras af klosterbröder och klosterystrar. Uppfostran i skolorna är — och huru skulle det kunna vara annorlunda i en klosterskola —

I EN FRANSK KLOSTERSKOLA: En lektion.

I EN FRANSK KLOSTER-SKOLA: Middag.

mycket sträng och ledes genomgående från religiös ståndpunkt. I den af döttrar ur de rikaste och förnämsta familjer besökta flickpensionen »dames de la retraite», som kan tjäna såsom typ och hvarifrån våra bilder härstamma, ljuder den stora klosterklockan klockan sex om morgonen såväl vinter som sommar. Det är tecknat till att stiga upp: fem minuter senare får ingen af pensionärerna finnas kvar i sängen. Inom femton minuter måste toaletten vara fullbordad och de unga flickorna färdiga att i sin enformiga dräkt, svart klädning med vitt krage, gå i kyrkan. Så tåga pensionärerna parvis i ett långt tåg in i kapellet, hvarest anstaltens präst hvarje morgon klockan half sju läser en stilla mässa. En syster spelar i koret på ett harmonium och flickorna sjunga unisont till harmoniets gamla mässingmeloder. På särskilt högtidliga festdagar hålles nattvardsgång, hvarvid den tjänstgörande prästen först gör sig själf delaktig af nattvarden och därefter de små pensionärerna, hvilka aftonen förut genom bikt förberedt sig härtill. Från klockan 8 till klockan 11 pågår undervisningen som skötes af systrarna. Synnerligen mycket värd är denna undervisning icke, enär enligt hittills gällande lagpåbud i Frankrike väl ledaren af en privatskola är skyldig att undergå en lärarepröfning, däremot de honom underställda lärarekrafterna icke. Dock är läroplanen i många af dessa pensioner mycket rikhaltig, omfattar flera språk och alla viktigare vetenskaper samt bedrifves af skolade krafter. I de förnämsta pensionerna erhålla eleverna också undervisning i dans och sättet att föra sig. Endast gymnastik försummas helt och hållet i de flesta flickskolor. Efter skoltimmarne intages genast den enkla middagen i refektoriet. En vacker, nästan öfverallt följd sed är det att utom de tjänande systrarna äfven de äldsta eleverna omväxlande betjäna vid bordet. Öfverhufvud hallas flickorna flitigt till husliga arbeten. De måste själfva göra sina sofrum i ordning, hvarvid de äldsta om-

växlande hålla uppsikt, måste hjälpa till i köket, i trädgården och i källaren, lappa och sy samt också ägna sig åt sjukvård. Liksom middagen äro också de öfriga måltiderna mycket enkla; dock erhålles såväl till middag som till kväll lätt rödvin, hvilket i Frankrike är en lätt förklarlig sed.

Efter maten roar man sig i klosterträdgården, hvilken vänligtvis är försedd med präktiga lekplatser. Klockan två kallar klockan åter till arbete i skolrummen. Klockan fyra serveras i refektoriet ett glas mjölk med ett stycke bröd; från fyra till fem är det åter lektid, och under tiden från fem till sju förberedes skolarbetet för nästa dag. Därefter kommer kvällsmåltiden, en kort lekpaus och klockan tre kvart till nio den gemensamma aftonbönen. Precis klockan nio juder klockan för sista gång under dagen, kallande eleverna till sofrummen.

Så förgår en arbetsdag i klosterskolan. Och endast sällan afbrytes enformigheten af någon festlig tillställning. Därvid kunna till och med små teaterföreställningar anordnas, naturligtvis alltid med bibliska motiv. Vid en sådan teaterföreställning fann Sarah Bernhardt såsom trettonårig flicka sin sceniska begåfning. En gång

om året företages den stora utdelningen af premier till de flitigaste, premier som i flere pensioner utgöras af ett slags orden, för de yngsta eleverna en Jesusorden med rött band, för de medelstora Den heliga englaorden med rosafärgadt band och för de äldsta eleverna Mariaorden med blått band.

I EN FRANSK KLOSTER-SKOLA: I biktstolen.

Åfter fotografien

KRONPRINSESSAN LOUISE OCH MONSIEUR GIRON UTANFÖR HOTEL D'ANGLETERRE I GENEVE.

UR HÄFDERNAS KURIOSA.

Små tids- och personhistoriska studier för HVAR 8 DAG af P. M. G.

VII. DEN FALSKE KARL XII.

Kanske en och annan af HVAR 8 DAGS läsare kan tycka, att vi i den här lilla anspråkslösa artikelserien allt för mycket sysselsätta oss med episoder och typer från öfvergången mellan 16- och 1700-talen, tidpunkten för vår Karl XII:s meteorliknande bana? Men då det är frågan om hvad vi vågat med en generell benämning kalla »häfdernas kuriosa», så är man i regeln hänvisad till vissa tidskiften, under hvilka luften tyckts liksom inficerad af ett slags »äfventyrlighets-mikrober», om det uttrycket kan få passera. Såsom vi redan i en annan af dessa små skisser nämnt, är det ofta som om äfventyrare, äfventyrare i den stora, den så att säga världshistoriska genren, förde med sig i släptåg en skara dylika »en miniature.»

Till dylika episoder, utan annan egentlig betydelse än såsom en »historisk kuriositet», hörde den pseudo-Karl XII, om hvilken några upplysningar här skola lämnas. Han är ej den första inom sin kategori af äfventyrare, som tillagt sig namn af andra på ett eller annat tragiskt sätt hädangångna eller »försvunna» historiska personligheter. Nästan hvarje folks häfder ha att uppvisa någon dylik episod. För att nu ej tala om judarnes falska Messias-företeelser och om antikens falska Neroner, så bjuder Norges historia på mer än en falsk tronpretendent,

Danmarks likaså (t. ex. den äfventyrare, som uppgaf sig vara konung Olaf, den stora Margaretas son). Sverige har bl. a. sin »Daljunkare», Ryssland sina falska Demitris, Brandenburgska historien »den falske Valdemar», Portugals sina falska Sebastianer, England sin Warbeck, o. s. v. — ända fram till 1800-talets många pretender till namnet Louis XVII.

Dock medgifves gärna, att i de flesta af dessa fall steget mellan det väldiga och det... löjlige ej är så stort som mellan vår ryktbare Tolfte Karl och den äfventyrare, som sex år efter hans fall vågade usurpera hans namn — länsmannsönen Benjamin Dyster. Hans korta pretendentroll smakar onekligen mest af fars — om den ej ses mot bakgrunden af den allt förlåtande och allt förglömande hänförelse för Karl XII:s namn, som skafade äfventyraren Dyster tilltro på ett och annat håll bland »de djupa leden».

Själff har han tydligen varit blott en simpel bedragare — medan andra inom samma äfventyrarekategori stundom själfva varit bedragne. Benjamin Dyster föddes i Lapstrand (5 mil från Viborg i Finland), antagligen något före 1680. Fadern var länsman, men vid »den stora ofredens» utbrott upplöstes hemmet, och den unge Benjamin kom först till Åbo, sedan till Reval såsom guldsmedslärling. Han

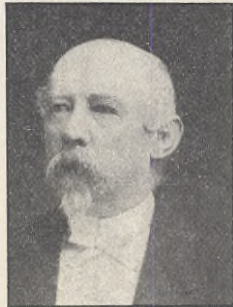
(Forts. sid. 272.)

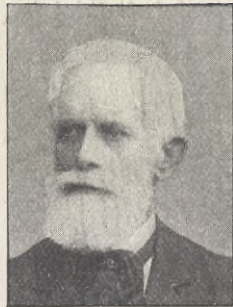
:: VECKANS ::

C. E. FOCK,
frh. f. d. öfverstelöjtnant, Jönköping, fyllde den 31 dec. 90 år.

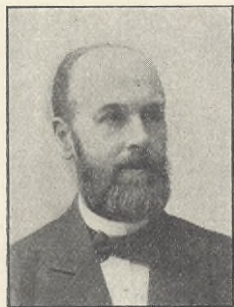
FR. TH. EKSTRAND,
f. d. öfverstelöjtnant, Helsingborg, fyllde den 12 jan. 85 år.

L. TH. NEIJBER,
expeditionssekreterare, Stockholm, ingick den 5 jan. i sitt 85:te år.

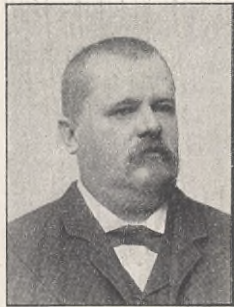
A. V. UHRBERG,
kollega i Uddevalla, fyllde den 13 jan. 75 år.

MANFR. STARCK,
lektor vid Örebro tekn. elementarskola, kunde den 31te firat sitt 25:års jubileum. Stadsfullmäktig och landstingsman.

RUDOLF BERLING,
kassör i Skand. Kreditaktiebol. i Stockholm, fyllde den 9 jan. 60 år.

L. H. R. TH. SUNDEMAN,
verkst. dir. för Västerås spritbol. och tobaksf. A.-B. A. T. Sundin & Co., dir. i Upplands Enskilda bank, fyllde den 10 jan. 60 år.

W. L. THÖRN,
grosshandl. och konsul i Karlskrona, kunde nyligen firat 40-års jubileum som stadsfullmäktig.

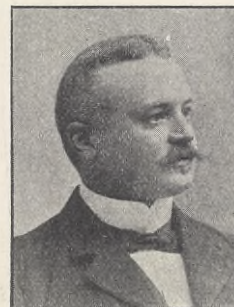
E O J. BJÖRKLUND,
har utnämnts till öfverdir. och chef för administrativa afdeln. i järnvägsstyrelsen.

C. W. STJERNBLAD,
riksfriherre, major vid Skånska dragonregementet, fyllde den 9 jan. 55 år.

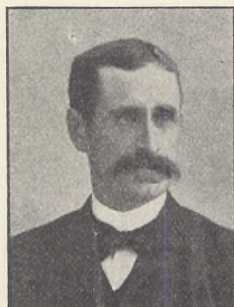
S. M. WALLIN,
kyrkoherde i Traheryd sedan 1897, fyllde den 6 jan. 55 år.

F. W. P. HUMBLA,
v. häradshöfding, utnämndes till borgmästare i Sölvesborg den 31 dec.

G. L. HÖRBERG,
rektor i Uddevalla, fyllde den 9 jan. 50 år.

C. G. JANSON,
provinsläkare i Enköping, fyllde den 6 jan. 50 år.

OTTO ULANDER,
skeppsmäklare, en af de mest framst. i Skand. kol. i London, fyllde den 24 dec. 50 år.

O. H. SKOUGH,
förest. för Stockholms centralpostkontors afg. afdelning, fyllde den 30 dec. 50 år.

PORTRÄTTGALLERI

† R. N. THOMSON,
f. d. disponent för Malmö yllefabrik, afled den 31 dec., 82 år gammal.

† A. J. ÅBERG,
magistratssekreterare och rådmän i Örebro, afled den 2 jan., 79 år gammal.

† ERIC NORDBÄCK,
nestor bland Gäfles fartvgsbefälhafvare, afled i Gäfle den 6 jan., 77-årig.

† A. J. NORGRÉN,
f. d. svensk telegrafkontrollör i Danmark, afled den 5 jan. Född 1834.

† F. C. HERBOLD,
kapellmästare vid Stora teatern i Göteborg, afled den 4 jan. Född 1855.

ERNST MATHIAS PETER von VEGESACK. †

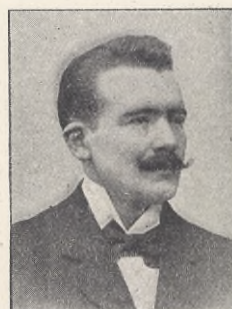
Den 12 jan. afled i Stockholm f. d. generalmajoren och generalbefälhafvaren m. m., brigadgeneralen i nordamerikansk tjänst friherre *Ernst Mathias Peter von Vegesack*, 82 1/2 år gammal. V. tog, som bekant, stor del i inbördeskriget mellan Förenta staterna. Han beforderades 1862 till öfverste och chef för 28:de regementet Newyork volontaire och 1865 till brigadgeneral. 1864 blef V. öfverstelöjtnant och chef för Västerb. reg., 1868 öfverste och chef för Häl-singe reg., 1873 militärbefälh. på Gotland och 1880 generalmajor och generalbefälh. i 5:te militärdistriktet. Den ovanligt tappre och kraftfulle mannen, som under sin bragdrika lefnad dekorerats med åtskilliga utmärkelser, tog 1888 afsked ur krigstjänsten.

† P. G. JOHNSON,
innehafvare af firman Ernst Hellstedt & Co. i Eskilstuna, afled den 2 jan. Född 1858.

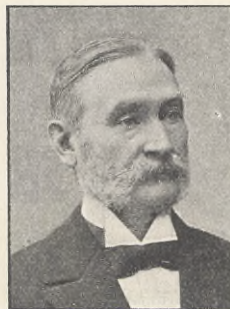
† D. W. TENGSTRAND,
adjunkt vid Realläroverket i Stockholm, afled den 8 jan. Född 1864.

† ANTON SVANGREN,
disponent vid Norrvikens Läderfabrik i Borås, afled i Göteborg den 27 dec., 27 år gammal.

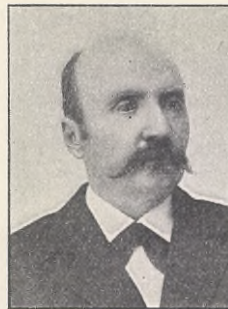
† FR. REUTERDAHL,
kamrerare i Svenska köpmansbyrån i Stockholm, afled den 1 jan., 67 år gammal.

† OTTO ROSENBERG,
ingenjör vid Stockholms stads byggnadskontor, afled den 9 jan., 60 år gammal.

† CARL PETTERSSON,
kyrkvård och landstingsman i Berga, afled den 30 dec. Född 1841. Kommunalman.

† J. J. E. SUNDELIN,
f. d. jägmästare i Fredrika revir, afled den 29 dec., 63 år gammal.

(Forts. fr. sid. 269.)

vardt välbestäld »gesäll» i yrket och begaf sig med sitt gesällbref till Stockholm. Men nu hade olyckorna börjat skocka sig öfver den svenska stormakten, så att för de fredliga yrkena fanns allt mindre plats, för deras idkare allt sämre utsikter.

Där fanns näppeligen på den tiden någon annan utväg för en ung man än att »ge sig in under Militien». Benjamin Dyster tog värning och gjorde några år tjänst i våra Östersjöprovinser. Emellertid skall han icke ha varit af det ämne, hvaraf en sannskyldig »carolin» danades. Han var en dryckeshjälte och en storskrällare — samt tyckes dessutom ha helt och hållet saknat alla grundsatser, ja, så godt som alla moraliska begrepp. Ej ens förräderi torde ha varit honom främmande. Åtminstone finnes all anledning att antaga det han under några år, från hvilka man om honom saknar alla underrättelser, uppehållit sig i det nygrundade ryska S:t Petersburg. Han skall där hafva drivit någon handverks- och handelsrörelse; czar Peter ville gärna till sin nya hufvudstad draga alla utländingar, som voro »i alla industrier förfarne».

På ett eller annat sätt måtte det dock ha gått omkull för Dyster, ty ett par år efter Karl XII:s fall uppenbarar han sig åter i Sverige. Antagligen trodde han, att det skulle visa sig lönande att — sedan Sverige nu åter fått fred — uppträda där med reklamationer och anspråk på belöningar. Han framställde rätt stora fordringar till kronan på ersättning för påstådda förluster vid ryssarnes infall i »Viborgska landet», där hans föräldrahem som sagdt legat. Vidare framställde han anspråk på utbekommande af flera års löneförmåner från sin tjänst »under Militien»; hvarjämte han förklarade sig kunna lämna viktiga upplysningar rörande det inre tillståndet i Ryssland, där han påstått sig ha hållits som fånge.

»Adjutanten» Dyster (så titulerade han sig själf) fann emellertid döfva öron, hvart han vände sig. Det fanns allt för många, som erinrade sig honom och dementerade såväl hans påstådda »lidna förluster» som hans minst lika tvetydiga krigiska dater.

Dyster befann sig därför mot slutet af 1724 på bar backe. Att söka sysselsättning i sitt förra yrke tyckes ej ha fallit honom på läppen. Däremot kom han på en idé, som tycktes honom kunna gifva utsikt till att någon tid bortåt lefva på andras bekostnad, hvilket alltid varit hans sträfvan. Han hade ej kunnat undgå att uppsnappa ryktena om, att Karl XII... »försvunnit», d. v. s. på något sätt brakts ur vägen af de höge herrarne. Hvad... om han skulle...?

Det torde vara omöjligt att säga, huru han kommit på idén — kanske helt enkelt genom det faktum, att han verkligen i flera hänseenden, växt, hållning, kroppslängd och hufvudets form, var ganska lik den store konungen. Särskildt pannans häfning och läpparnes form skola ha erinrat om honom. — Emellertid är det nästan troligast, att han rean nu vardit »mindre tillräknelig» till följd af ett utsväfvande lefnadssätts sviter.

Huru som helst: vid nyårstid 1725 beger han sig ut på vandring. Hos en gammal carolin, som bodde nära Uppsala, ger han sig tillkänna såsom konung Karl. »Herrarne» hade låtit begrafva en skjuten krigare, som liknat konungen. Till en början befallde emellertid Dyster den strängaste tystlåtenhet. Han tyckes blott ha velat »lefva gratis» på den gamle knektens och några lika lättrogna kringboendes bekostnad.

Detta gick också bra till en tid, men så — kom ett rus och förstörde alltsammans! Efter en större pokulering befallde Dyster veteranen att begifva sig till Uppsala och åt landshöfdingen där, frih. Magnus Cronberg, öfverlämna en skrifvelse. Den var

undertecknad med Carolus och innehöll en befallning till landshöfdingen att öförtöfvadt inställa sig hos sin »rätte konung».

Landshöfdingen kom, men fann Dyster fortfarande berusad (eller tokig?). Efter åtskilliga svåra expressioner från Dyster lät landshöfdingen arresteras honom.

Till Stockholm kom han den 25 januari 1725. Här tillsattes naturligtvis genast — man befann sig ju i den s. k. Frihetstiden — en »kunglig commission». Ordförande var själfve Fehman, justitiekanslern, beryktad från blodsdömstolen mot Görtz. — Dyster föll genast till föga. Han försökte förklara det hela som ett skämt; bland annat visade han, att under »Carolus» i brevet till landshöfdingen stod »E. I. H.», hvilket skulle betyda: »er i himlen»!

Jämte Dyster stodo inför domstolen till rätta en piga, som förmått en skrikunnig soldat att skriva ett bref till dalkarlarna, som däri manades att resa sig; vidare nämnde soldat, ännu en dylik, en trädgårdsmästare, som burit brevet till Dalarne (och verkligen fått det uppläst vid en del sockenstämmor däruppe!) samt en skräddare. Således, som man ser, inga vidare representativa personligheter.

Alla sex dömdes i mars månad till döden. De benådades dock allesammans — men egendomligt nog förfor man nästan hårdare mot Dysters »medbrottslingar», än mot honom själf. Han fick schavottera, bunden vid en påle och hållande sitt eminenta bref i hand, å alla Stockholms torg den 8—10 mars 1725, — men därpå fördes han till Danviks hospital att där såsom vansinnig förvaras till sin död. De öfriga 5 stackars konspiratörerna fingo däremot utstå »gatu-lopp och rissliting».

Fem år tillbrakte »den falske Karl XII» på Danviken, efter allt att döma vorden verkligt vansinnig efter schavotteringen.

D:R VON HOLLEBEN.

Herr von Holleben, Tysklands hittillsvarande sändebud hos den amerikanska regeringen, har plötsligt fått tjänstledighet, enligt det officiella meddelandet, på grund af sjuklighet. Men sjukligheten torde icke vara det egentliga skälet till denna tjänstledighet under en tid, då sändebudets närvaro i Washington på grund af förvecklingarna med Venezuela synes vara nödvändigare än under hela den tid v. Holleben representerat Tyskland i Washington. Andra anledningar lära förefinnas, och tjänstledigheten betyder helt enkelt, så har hela tyska pressen obestridt förkunnat, en mildare form för v. Hollebens hastigt påkomna afsked från sändebudsposten i Washington och från den diplomatiska banan öfverhufvud. Det lär vara storpolitiska hänsyn i förhållandet mellan England, Tyskland och Amerika, som bringat v. Holleben till fall.